

Obisk dr. Stojadinovića v Londonu zaradi položaja na Sredozemlju

Sestanek Stojadinović - Chamberlain

London, 15. okt. AA. Reuter: Jugoslovanski predsednik vlade se v Londonu pridruži zelo priskren sprejem. Tukaj pripisujejo njegovemu obisku velik pomen, posebno pa njegovemu prvemu sestanku z Edenom. Danes se tudi sestane s predsed. Chamberlainom.

Dokler ti razgovori ne bodo končani, ne bodo objavljene nobene podrobnosti, vendar se poudarja, da so ti razgovori splošnega značaja in tudi ne bo sklenjen noben sporazum.

Zaradi resnega položaja v Sredozemskem morju, je gotovo, da se je ves razgovor sukal okoli tega vprašanja. Kakor znano je Jugoslavija kot jadranska država podpisala nyonski sporazum. Vzememo v mirolni politiki med Jugoslavijo in Anglijo je taka, da lahko s največjim zadovoljstvom gledamo na izid večeršnjih razgovorov.

Predsednik naše vlade in zunanji minister dr. Stojadinović se je včeraj sestal v zunanjem uradu z zunanjim ministrom Edenom. Njun razgovor je trajal celi dve uri od 11 do 13. Nato se je dr. M. Stojadinović odpeljal na jugoslovansko poslanstvo, kjer je poslanik g. Kasidolac priredil njemu na čast slavnostno kosilo. Na kosilo so bili predsednik vlade dr. Stojadinović, zunanji minister Eden, notranji minister Simon, letalski minister

lord Seinton, vojni minister Belisha, predsednik odbora za nevmešavanje lord Plymouth, podtajnik za zunanje zadeve sir Robert Vansittard, kraljev osebni tajnik Monik, prof. londonskega vseučilišča Watson, poslaniški svetnik Milanović in kabinetni šef dr. Stojadinovića dr. Dragan Protić.

Popoldne je predsednik dr. Stojadinović posvetil sestankom z najuglednejšimi angleškimi politiki in zastopniki londonskih finančnih krogov. Sprejel je tudi v hotelu Dorchesteru glavne urednike velikih londonskih listov in časnikarskih agencij ter več dopisnikov tujih listov v Londonu.

Italija se pridruži nemško belgijskemu sporazumu o jamstvu za nedotakljivost belgijskih meja

Rim, 15. okt. o. Rimski tisk posveča ogromno pozornost belgijsko-nemškemu sporazumu za nedotakljivost belgijskih meja in za jamstvo belgijske neodvisnosti. Italijansko časopisje poudarja, da je to dejanje nov dokaz za nemško modro politiko na eni in za belgijsko politično samostojnost po drugi strani. Italijanska vlada je bila o vseh razgovorih med Belgijo in Nemčijo vnaprej poučena in je za-

Zvečer ob 8.30 je bil predsednik na slavnostni večerji, ki jo je priredil njemu na čast v prostorih zunanje urada v imenu britanske vlade zunanji minister Eden.

Popoldne se je pred sestankom z Edenom predsednik dr. Stojadinović v družbi jugoslovanskega poslanika v Londonu Kasidolca vpisal v dvorne knjige kralja Jurija VI. in kraljice Elizabete ter vojvode in vojvodinje gloucesterske, vojvode in vojvodinje kentske, in Nj. kr. Vis. knežinje Olge. Nato je osebno pustil svoje posetnice pri predsedniku vlade Chamberlainu.

radi tega s sporazumom zelo zadovoljna. Ker je italijanska vlada s posebno spomenico v letošnjem marcu izrazila Belgiji svojo pripravljenost za jamstvo meja, je treba po tem nemškem koraku pričakovati, da bo v kratkem tudi Italija storila nekaj podobnega.

Italijani vidijo v nemško-belgijskem sporazumu predvsem znamenje za to, da so se začeli odnosi med narodi in državami do dna spreminjati. Nemške izjave glede belgijske neodvisnosti imajo po italijanskem mnenju večji pomen kakor pa francosko in angleško jamstvo, ker se ne ozirajo nič na Zvezo narodov. Za Belgijo, ki je bila do zdaj zelo odvisna od Zveze narodov, pomeni to zelo veliko, saj je njeno razmerje do Francije tako, kakor do Nemčije. Ta sporazum dokazuje, da delajo za mir predvsem takozvane diktature in to izven ženevske ustanove, ki se je po italijanskem mišljenju preživela.

S španskih bojišč

St. Jena de Luz, 15. okt. AA. Havas. Kakor se izve, je bil general Castro, Jiroda imenovan za poveljnika vseh front v nacionalistični Španiji. General bo bival v St. Sebastianu in Pampeluni. Namesto majorja Tronosa je imenovan za poveljnika Iruña kapitan Otorena.

Salamanca, 15. okt. AA. Havas. Nacionalistično poročilo pravi, da so vladni oddelki na madridski fronti izvedli več hudih napadov, ki pa so popolnoma propadli. V Asturiji nacionalisti še prodirajo. Poročilo pravi, da se tam sovražnik le slabotno brani. Nacionalisti so prodrli do mesta Boto, ki je ob cesti, ki vodi v Oviedo. Na aragonski fronti in v odseku Sabinanigo so nacionalisti zavzeli več republikanskih postojank.

Maršal Rydz Smigły obišče Bukarešto

Varšava, 15. oktobra. m. Poljski šef generalštaba maršal Rydz Smigły, ki ga je romunski kralj Karol ob priliki svojega bivanja v Varšavi povabil na obisk, bo odpotoval 24. t. m. v Bukarešto. Poljski maršal se bo udeležil velikih vojaških slavnosti, ki bodo ob priliki imenovanja prestolonaslednika Mihaila za podporočnika romunske vojske.

Obsedno stanje v Jeruzalemu

Jeruzalem, 15. okt. AA. Havas: Snoči je bil v Palestini izvršen zelo težak atentat. Neznani zločinci so vrgli v zrak vlak na progi Lida-Raseles. Število žrtev je veliko. Podrobnosti katastrofe še niso znane. V Jeruzalemu so proglasili obsedno stanje.

Jeruzalem, 15. okt. AA. Reuter: Na vlak med Hajfo in Lidavardo je bil izvršen atentat s peklenskim strojem. Trije potniki so mrtvi. Po atentatu so zločinci še streljali na ponesrečeni vlak.

Milan, 15. okt. AA. (DNB) »Corriere della Serrac« prinaša vest svojega jeruzalemskega dopisnika iz Amana, da so vabahitski oddelki prekoratili transjordanjsko mejo in sestrili in uničili neko britansko letalo, posadko pa pobili. Britanska vojaška oblastva so poslala tja motoriziran oddelek in letalsko eskadriljo.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 15. okt. m. Za Nišem, Skopljem in Banjaluko prireajo tudi nekatera druga mesta v notranjosti države protestne sestanke proti opzijskemu sporazumu.

Sarajevo, 15. okt. m. Stalno zastopstvo letnih industrijalcev kraljevine Jugoslavije je imelo včeraj v Sarajevu svoj drugi sestanek, na katerem so zahtevali, da se čimprej spremeni uredba o organizaciji zavoda za pospeševanje zun. trgovine.

Pristaniške naprave v Kapstadtu so začeli širiti na zahtevo angleškega obrambnega ministrstva, ki računa, da bo to mesto ob južnem koncu Afrike služilo kot važno oporišče angleški mornarici za pot v Indijo. Poleg tega bodo po vseh krajih začeli graditi plinska zavetišča.

Milijon plinskih mask je naročila egiptovska vlada za svoje prebivalstvo. Poleg tega bodo po vseh krajih začeli graditi plinska zavetišča.

K zvezi srednjeazijskih držav bo najbrž pristopila tudi Sirija, ki je že začela pogajanja za to.

Izredno zasedanje ameriške zbornice se bo začelo dne 15. novembra in se bo bavilo predvsem z ukrepi za rešitev ameriškega kmela.

Dva milijona kilometrov je preletel do zbirni prvi pilot nemške »Lufthanse«, kapitan Noack.

Vesti 15. oktobra

Ogenj je izbruhnil v belgijskem gradu Steenkerkeel, kjer prebiva habsburška rodbina. Poročajo, da je svoj grad pomagal gasiti Oto Habsburški sam.

Kanada se bo udeležila konference velesil. To je izjavil ministrski predsednik King.

Italijanski parnik »Leccio« se je ob angleški obali zalotel v neko nemško ladjo.

Kitajska mirovna zveza je v posebnem razglasu pozvala vlado v Nankingu, naj ustavi sovražnosti, ker hoče kitajski narod imeti mir.

Na bojkot japonskega blaga kliče ameriška delavska glavna zveza vse delavske organizacije sveta.

Plin je eksplodiral v nemškem rudniku Nordstern pri Essenu in ubil sedem rudarjev.

Predsednik turške republike Kemal Atatürk je odstavil generala Mustafa, ki je slabo poveljeval svojim četam pri nedavnih velikih vojaških vajah.

Predsednik mednarodne trgovske zbornice T. Watson je včeraj dospel v Sofijo, kjer je imel sestanek z uglednimi bolgarskimi gospodarstveniki. Sprejel ga je tudi kralj. Watson je izjavil, da pomeni prijateljstvo med Bolgarijo in Jugoslavijo napredek pri delu za evropski mir.

Velike romunske vojaške vaje, ki sta se jih udeležila kralj Karol in načelnik francoskega generalnega štaba, general Gamelin, so končane. General Gamelin je romunsko vojsko zelo pohvalil, zlasti njene poveljnike.

Platno iz surovin za steklo so začeli izdelovati v milanskih tekstilnih tovarnah. Če se bo izdelovanje izplačalo, bo to zelo pripomoglo Italiji pri gospodarskem samoosvajanju.

Število rojstev v Avstriji zelo pada, kar se pozna pri vse manjšem številu šolarjev. V enem letu so vpisi zaradi padca rojstev nazadovale za 9200 učencev. Če bo šlo tako naprej, bo to število do leta 1942 zraslo že na 79.000 učencev.

Največji kovanec na svetu so danes prodali na dražbi v Stockholmu. To je meden novce iz časa kralja Gustava Adolfa, ki meri 60 cm in je težak 15 kg.

Naslednik generala Milerja, katerega so sovjetski agenti ugrabili v Parizu, general Abramov, ki je bil izvoljen za poveljnika ruskih vojaških organizacij, se ne bo preselil v Pariz, marveč bo prebival v središču ruske emigracije v Sofijo.

Japonska letalska bomba je včeraj zadela ameriško admiralsko ladjo »Augustus« v šangajskem pristanišču, pri čemer je bilo ubitih in ranjenih več mornarjev.

10 odstotkov ječmenove in koruzne moke bodo odslej dodajali po odredbi vlade kruhu v Italiji. Za predsednika ameriške delavske zveze so včeraj v Denverju trinajstič izvolili Johna Greena. Svobodno trgovino z devizami je dovolila portugalska vlada.

Ameriško odposlanstvo za konferenco devetih držav v Bruslju bo vodil Norman Davis.

Številne preiskave pri članih opozicijske katoliške stranke v Gdanskju je odredila hitlerjevska policija. Katoliška stranka je edina, ki je še niso razpustili.

Vse italijanske izgube v Abesiniji od 1. januarja lani do zdaj znašajo 2357 mož. Roparski napadi so zadnje čase zahtevali 102 žrtvi.

Proces proti ruskemu Judu Bartmu, ki je oslepil belgijske vlagalce za 12 milijonov frankov, narodno banko pa za 32 milijonov frankov, se je začel v Bruslju. Pravijo, da bo med procesom prišlo do odkritij, ki bodo zelo otežila različne belgijske politike, ki so Judu pomagali.

Bivši avstrijski admiral Pattnr je umrl včeraj v Gradcu.

Predsednik francoske vlade Chautemps bo imel velik političen govor na kongresu radikalno-socialistične stranke, ki se bo začel 24. oktobra.

Gospodarski svet Male zveze je končal svoje zasedanje in sprejel resolucijo, ki se nanaša na ureditve gospodarskih razmer v državah Male zveze ter Podonavja.

Avstrijska domovinska fronta ne bo od 1. novembra več sprejemala novih članov, kar je vsakokor pomemben sklep, ker imajo njeni člani zelo velike ugodnosti. Tako morejo n. pr. edino oni dobiti dovoljenja za šofiranje in orožne liste.

Mednarodni policijski kongres se bo začel v nedeljo v Rimu. Bavit se bo predvsem s pobijanjem komunizma in z mednarodnim sodelovanjem na tem važnem področju.

Prva nočna vaja za obrambo proti letalskim napadom je bila pred dvema dneva v Budapešti. Za to vajo je policija internirala iz previdnosti 350 tatov iz navade.

Konkurz so razglasili v Londonu nad imovino bokarsja Prima Carnera, ker ni plačal 124 funtov zastankov na dohodnini.

Vesti o delni mobilizaciji francoske vojske označuje francoski tisk kot izmišljene, češ da jih širijo listi, ki so Franciji sovražni.

Velik oborožitveni načrt za švedsko mornarico je izdelalo stockholmsko obrambno ministrstvo. Po tem načrtu bodo v kratkem zgradili tri oklopne križarke, 8 torpednih lovcov, 4 torpedne čolne, 13 podmornic in 12 motornih bojnih čolnov. Razen tega bodo obnovili tri starejša križarke.

Guverner nemške državne banke dr. Schacht bo obiskal v kratkem Romunijo in s tem vrnil obisk predsedniku romunske narodne banke Constantinescu.

Vojvoda Windsorski je v Berlinu obiskal prostore narodno-socialističnih organizacij, ki se bavijo s socialnim skrbstvom in zimsko pomočjo.

Italijansko letalsko razstavo v Milanu je obiskal nemški državni letalstvo, general Milch.

Vse romunske organizacije, ki se bavijo s telesno vzgojo, je vlada združila v eno državno organizacijo »Straža domovine«, kateri stoji na čelu sam kralj.

Sovjetska vlada je odstavila komisarja za ljudsko izobrazbo Bubnova, češ da je »sistematično izpodkopaval vzgojno delo v sovjetskem smislu in da ni bil kos svoji nalogi«. Bubnov je bil eden izmed redkih starih revolucionarjev, ki so še ostali kljub vsem procesom pri življenju.

Trgovska pogodba s Francijo bo jutri podpisana

Belgrad, 15. oktobra. m. Zadnji razgovori predsednika jugoslovanske vlade dr. Milana Stojadinovića s francoskim trgovskim ministrom so pripomogli do močnega sporazuma. Tukajšnji politični krogi pričakujejo, da bo zaradi tega dr. Stojadinović na svojem povratku iz Londona v soboto podpisal novo trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Francijo.

Trgovinska pogajanja s Francijo so bila zaključena že pred nekaj dnevi. Toda upoštevati je bilo treba, da poteče dne 15. oktobra tudi drugi transferni moratorij za naše inozemske dolge, v

prvem transfernem moratoriju od 15. oktobra 1932 do 14. oktobra 1935 smo plačevali francoskim upnikom 10% vsote zapadlih kuponov v devizah, v drugem transfernem moratoriju od 15. oktobra 1935 do 14. oktobra 1937 pa smo zvišali ta odstotek na 15. Ker je jasno, da nam je mogoče izpolnjevati to obveznost tako samo, če je naša trgovinska bilanca s Francijo aktivna, so morala pogajanja nujno potekati tudi v tej smeri. Pričakovati je, da bo aktivnost naše trgovinske bilance s Francijo dosegla tak znesek, da bo omogočila izplačilo še večjega odstotka kuponov naših posojil v Franciji kot doslej.

Po odstopu predsednika katalonske vlade

Barcelona, 15. okt. o. Ko je predsednik katalonske avtonomne vlade Companys poslal vladi pismo, v katerem izraža željo, naj bi ga več ne volili za predsednika, je s tem dejansko zapustil svoje sedanje mesto. Vlada se je takoj sestala na sejo ter sprejela sklep, v katerem poziva Companysa, da mora zaradi bližajoče se nacionalistične ofenzive na Katalonijo ostati na predsedniškem mestu. Companys pa tej želji ni ustregel. Njegov odstop razlagajo s tem, da je obupal, da bi bilo mogoče pomiriti spor med katalonskimi anarhisti in komunisti. Po drugi strani pa se zdi, da je na Companysovo odločitev vplivalo tudi stalniše valencijske vlade, ki se ji je Katalonija pod Companysovim vodstvom zdela preveč neodvisna. Dejstvo je, da Barcelona Valenciji ni ne z vojaštvom, ne z drugimi pripomočki pomagala tako kakor bi lahko. S Com-

pansom je združen ves boj zadnjih let za katalonsko samostojnost. Zato so španski in nešpanski marksistični krogi zahtevali, da se Companys umakne, in naredi prostor komu drugemu, ki ni tak izrazit avtonomist in bo delal natančno po navodilih valencijske vlade in Kominterne. Marksisti zahtevajo tudi, da mora bodoči katalonski ministri predsednik uničiti z vsemi sredstvi vse anarhistične organizacije. Govore, da bo na Companysovo mesto prišel predsednik španske banke v Barceloni Nicollau Dolver.

Pri včeršnjem velikem letalskem napadu na Barcelono je bilo sedem ljudi mrtvih, 50 pa ranjenih. Nacionalistična letala so po končanem obstreljevanju odletela na jug ter bombardirala tudi Taragono, kjer so se spustila z njimi v boj rdeča letala.

Izpred obrtnega sodišča

Sobotno delo v pekarnah

Lojze je bil od leta 1923 do 1928 pekovski pomočnik v Ljubljani, potem pa do aprila 1930 samostojen pekovski mojster. Ker obrt ni uspevala, jo je Lojze opustil in je vstopil zopet kot pekovski pomočnik pri peku Francetu, pri katerem je ostal skoro 7 let v službi. Pri vstopu v službo sta se stranki tako dogovorili, da bo imel Lojze 360 din plače na teden, razen tega pa še za 4 din kruha na dan ter vsak dan kavo s kruhom vredno 2 din, razen ob nedeljah, ko se ni delalo; zaslužek je tedaj znašal 400 din na teden; dogovorilo se pa ni, koliko ur na dan se bo delalo. V tem obratu je bilo zaposlenih še 15 drugih pomočnikov in vsi z Lojzetom vred so delali po 8 ur na dan in sicer od pol 1 do pol 9; ob sobotah popoldne pa še po 4 do 5 ur, ko se je pripravljalo pecivo za nedeljo. Iz tega vidimo, zakaj nimamo Ljubljancov ob nedeljah svežega kruha; kruh in pecivo, ki se prodaja ob nedeljah, se speče že v soboto v popoldanskih urah, seveda v manjši količini, kakor za druge dni, saj se porabi za to peko samo po 4 do 5 ur.

Ob sobotah so pomočniki dobivali plačo, nekateri so bili pri tej tvrdki po več, drugi po manj let, Lojze pa skoro 7 let, pa nikdar ni nihče pri izplačilu oporekal, da ne bi bil dobil zadostnega plačila, tudi pri izstopu iz službe ne. Ko je pa tudi Lojze zaradi odpovedi zapustil službo, je pri obrtnem sodišču tožil mojstra za plačilo sobotnih popoldanskih ur za tri leta nazaj, še več, te ure je hotel imeti plačane kot nadure; račun je sestavil sledeče: pri tedenski plači 360 din pride na dan 60 din ali pri 8urnem delavniku po 7.50 din na uro, za naduro 50% poviška t. j. 3.75 din za nadure tedaj 11.25 din. V treh letih je bilo 156 tednov po 5 nadur, skupaj 780 nadur, kar je zneslo skupaj 8775 din. Pri razpravi je bil mojster silno razburjen in razkačen, še celo na sodnika je nekaj jeze stresal, ker mu nikakor ni moglo iti v glavo, zakaj neki naj bi moral plačati tako visoko vsoto, ko je vendar celih sedem let redno plačeval Lojzetu zaslužek. Potolažen pa je bil, ko je sodišče brez

vsakih dokazov po četrtturnem razpravljanju razsodilo, da Lojzetu ne pristaja odškodnina za sobotno ure. Utemeljitev je bila kratka; tožnik je že od leta 1923 v Ljubljani, prvotno pomočnik, potem mojster, na to zopet pomočnik in kot tak je dobro vedel, da se v pekovski obrti ob sobotah dela 4-5 ur več, kakor druge dni in da je v dogovorjeni plači zapopadna tudi odškodnina za sobotno delo; poleg tega je plača 400 din na teden v teh kritičnih časih pač tolikšna, da pomočnik v pekovski obrti, ki je snažna in vedno na suhem, lahko dela do 53 ur na teden. Prizivno sodišče je izvedlo dokaj dokazov, prišlo je pa do istega zaključka, kakor obrtno sodišče, pri tem pa še ugotovilo, da tožene med vsemi pekovskimi mojstri najbolj plačuje svoje uslužbenke.

Odkritje spomenika kralju Aleksandru na Rakeku

V nedeljo, 17. oktobra 1937, ob 12.30 bo Notranjega odkrila spomenik blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedmitelju na Rakeku pred železniško postajo. Odbor je pripravil vse potrebno, da bo svečanost čim slovesnejša. Vse je prav tako pripravljeno in dovršeno, kakor je bilo za 5. september, zato prosimo vsa že vabljenja družstva, da se udeležijo odkritja v čim večjem številu in da pridejo na slavnostni prostor najpozneje do 11.30, kjer jim bodo odkazali reditelji prostor. Prav tako naj bodo na prostoru tudi šole ob tej uri. Narodne noše, praproti, polagatelji vencev imajo poseben časten prostor pri spomeniku. Po odkritju bo mimohod vojske in gasilstva in nato koncert godbe dravske divizije in pevskega društva »Sloga« iz Ljubljane.

Odbor opozarja vse udeležence na vlak, ki prihaja prav k odkritju iz Ljubljane, dalje na poštini rdeči žig, ki ga je dovolila za ta dan pošta uprava, fotoamatirji naj izrabijo ugodno priliko za posnetke najlepše svečanosti na Notranjem. Parkiranje avtov in drugih vozil bo na travniku nasproti lesnemu skladišču tvrde Kovač.

Roparski umor v Bresternici

pred sodniki

Maribor, 15. oktobra.

Danes se vrši pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava zaradi zverinskega roparskega umora, ki se je odigral v Bresternici letos 16. julija. Zaradi tega dejanja se zagovarja zločinec Maks Ferš, ki je zaradi 165 dinarjev in nekaj kosov obleke, kolikor je znašal njegov roparski plen, usmrtil z nožem 50letno posestnico Kristino Gselmanovo. O tem zločinu smo ob priliki odkritja obširno poročali.

Obdolženi Maks Ferš predstavlja tip

mladostnega, pa skrajno pokvarjenega zločinca

ki ima za seboj že dve težki obsodi. Dne 14. februarja 1935 je bil obsojen na dve leti strogega zapora zaradi razbojništva, dne 27. novembra 1936 pa zaradi tatvin na 8 mesecev strogega zapora. Niti ene, niti druge kazni pa ni v celoti prestal, morda v svojo nesrečo, ker bi se sicer še sedaj moral nahajati v zaporu, ki bi bil morda nanj vzgojno vplival, ali pa vsaj ne bi bil mogel v navedenem času izvršiti svojega tretjega, najtežjega zločina. Izpuščen je bil predčasno iz ječe zaradi amnestije. Komaj je prišel v svobodo, se je udal zopet brezdelju; denar za cigarete in pijančevanje po gostilnah, kateremu je bil zelo vdan, pa si je preskrbel s priložnostnimi deli, s tiho-tapstvom in tatvinami. Kako malo mu je bilo do tuje lastnine, dokazuje primer, da je

okradel lastnega brata

Vilibalda, kateremu je izmaknil iz kredence v njegovem stanovanju 200 din. S tem denarjem je v družbi nekega prijatelja odšel v Maribor ter ga pogljal v eni sami noči po grlu. Naslednjega jutra po tej preokropani noči pa je izvršil svoj grozovit zločin na posestnici Kristini Gselmanovi.

Obdolženec je poznal Gselmanovo že od leta 1924, ko je stanovala v Vinarijih. Pozneje se je ločila od svojega moža ter si je kupila v Bresternici majhno posestvo. V Bresternico so se bili še poprej preselili tudi starši Maksa Ferša. Gselmanova je v Bresternici živela v skupnem gospodinjstvu z upokojenim podpolkovnikom Imeličem, ki je letos junija umrl. Ferš je v Bresternici pri Gselmanovi večkrat delal in ker je videl, da svoje delavce dobro in takoj plačuje, je mislil, da mora imeti precej denarja. Ko je letos umrl Imelič ter je ostala Gselmanova popolnoma sama v svoji hiši, je dozorel v njem sklep, da jo umori in oropa.

Umor z nožem v srce

Dne 15. julija je Ferš okradel svojega brata. Ko je denar v Mariboru pogljal po grlu, se je še v teku noči vrnil nazaj v Bresternico ter je spal potem na nekem seniku. Zjutraj na vse zgodaj je odšel k hiši Gselmanove ter je oprezoval za grmom, da so stranke, katerim je Gselmanova prodajala mleko, že odšle. Vstopil je potem v hišo in tam se je odigral v nekaj minutah grozovit prizor. Navalil je na Gselmanovo z bodalom, katerega je imel že nekaj tednov pripravljenega in ga je vedno nosil s seboj v žepu, ter jo je zabodel v srce. Po Ferševem pripovedovanju se je umor izvršil v kuhinji. Ko je padla Gselmanova mrtva na tla, jo je naložil na rame ter jo je odnesel na podstrešje, kjer jo je zakopal v seno. Ko jo je nesel po lestvi, se mu je truplo izmuznilo ter je padlo nazaj v vežo, pa ga je znova pobral, si ga naložil na rame ter ga zanesel navzgor. Potem je vdrl v sobo, vse preobrnil, pa je razočaran ugotovil, da je plen izredno malenkosten. Našel je vsega skupaj

165 din gotovine

zato pa je naložil še nekaj obleke v košarico, zaklenil za seboj hišna vrata in se podal k Sv. Križu, kjer je pri svojem bratranecu zamenjal ukradeno obleko za samokres. Od Sv. Križa je šel v Selnico ob Dravi, kjer je kar hitro zopet izvršil novo tatvino. Ko se je mudil v Golobovi gostilni, je opazil, da je gostilničarka spravila 400 din v kredenco. Šel je naravnost domov, kjer je vrnil bratu 200 din, katere mu je poprej ukradel, 100 din je posodil nekemu prijatelju, nekaj denarja pa je dal tudi svoji materi. Ko so ga vprašali, odkod naenkrat toliko denarja, je dejal, da ga je

dobil od tihotapcev

katerim je pomagal nositi saharin čez mejo. Kesanja ni kazal prav nobenega, nasprotno, prav živahno se je zanimal za usodo Gselmanovo, katere so medtem vsi sosede pogrešili, pa so mislili, da je izvršila samomor iz žalosti za pokojnim svojim prijateljem Imeličem. Ferš je živel prav veselo, podal se je s svojimi tovariši zopet na novo tatvino ter so oplenili nekatere sadov-

Ubil je svojega prijatelja

Ljubljana, 15. oktobra.

Pred malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Rajko Lederhas, se je odpravila žalostna slika podivjanosti in surovosti, kar je bila posledica zavzetega alkohola. Alkohol, zlasti žganje, zahteva pri nas vedno nove žrtve. Zalosten pa je slučaj, da je skoraj iz zasede šel ubijati na najsurovejši način prijatelja svojega starega in zvestega prijatelja. Razprava je bila tajna, ker ubijalec še ni dosegel polnoletnosti, manjka mu do tega le nekaj mesecev. Bilo je 31. julija proti večeru, ko je zabajalo sonce. Tam v Poljanah pri Moravčah so fantje popivali, ker so precej zaslužili pri gradnji banovinske ceste. Mladi Avgust Zupančič se je nekam sporekel s starim prijateljem Jožetom Brinovcem. Ves divji je odšel in pograbil kol ter se skril za grmovje in prežal, kdaj pride mimo Brinovec. Ko je ta nič hudega sluteč prihajal, ga je Zupančič oplazil z debelim kolom najprej po glavi, potem pa še dvakrat po rokah in hrbtu. Brinovec se je nezavesten zgrudil na tla. Zupančič je nato odšel naprej, ne da bi se brigal za svojo žrtev. Zupančič je drugače jako nasilen deček. Dostikrat je javno grozil:

»Berače, biriče, finance in žandarme bom vse pobil.«

Neka priča je povedala, da je še potem, ko je Brinovec ležal nezavesten na tleh, skakal obtoženec po pokojnikovem trebuhu. — Brinovec je 2. avgusta v ljubljanski bolnišnici umrl. Obtoženec se je pred senatom izgovarjal kraškoma na silo-bran. Bil je obsojen na 2 in pol leta robije. Kazen je sprejel, državni tožilec pa je prijavil priziv zaradi prenizko odmerjene kazni.

Ali ste že poravnali naročnino?

njake, iz katerih so pokradli slive. Potikal se je tako okrog po sosesčini do 21. julija, ko je bil

grozoviti umor odkrit

Sestra pokojne Gselmanove Pavla Vrus, gostilničarka pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju, je kot edina naslednica prevzela skrb za posestvo. Vzela je živino in pohištvo na svoj dom, dne 21. julija pa je poslala svojega hlapca, da bi pripeljal iz Bresternice voz sena. Ko se je hlapec podal na podstrešje, kjer je bilo seno, mu je udaril nasproti strahovit smrad po trohobu. Ves v zli slutnji je začel razkopavati seno ter je naenkrat našel na trupu pokojne Gselmanove, ki je bilo že na pol gnilo. Obveščeni so bili takoj orožniki. Preiskava je dognala, da je bila Gselmanova umorjena z nožem in takoj se je začel lov za morilecem. Sum je najprej padel na Ferša. Orožniki so ugotovili, da se je pokojnica Ferša vedno bala ter je nekaterim svojim znancem povedala, da sumi, da kuje proti njej črne naklepe. Orožniške patrulje pa ga niso mogle najti doma. Čim je namreč zvedel, da so Gselmanovo našli na podstrešju njene hiše, se je izgubil od doma ter se je skrival v gozdovih. Šele čez dva dni, 23. julija ga je prišla orožniška patrulja, ki se je nahajala v zasedi poleg njegovega doma. Ko je Ferš prišel lačen iz gozda, da bi dobil doma jesti, so ga zgrabili ter je potem takoj vse priznal.

Zločinec se izgovarja

Ferš se očividno zaveda dalekosežnosti svojega gnusnega zločina, pa skuša svoje dejanje čim bolj olepšati. Tako taji, da bi bil naklepoma izvršil umor, ter pripoveduje, da je zabodel Gselmanovo v jezi. Pravi, da mu je dolgovala za napravo stolca za klepanje 25 din, katere pa mu ni hotela plačati. Omenjenega jutra je bil zelo jezen po preokropani noči in kadil bi bil rad, pa ni imel prebite pare v žepu. Spomnil se je na svoj denar, katerega mu je Gselmanova dolgovala, pa jo je šel terjati. Ženica pa mu ni hotela plačati ter ga je nahrulila in ko je postal vsiljiv, mu je dala dve zausnici. To ga je tako razjezilo, da je potegnul bodalo ter jo je hotel zabosti v roko. Tedaj pa se je Gselmanova okrenila, pa je nesreča hotela, da jo je bodalo zadelo v srce. Ker se je bal, kaj bodo ljudje zaradi tega uboja rekli, jo je zanesel na podstrešje. Ko pa je prišel nazaj v kuhinjo, mu je prišlo na misel, da bi si vzel nekaj denarja, pa je vlomil v sobo ter si prisvojil 165 dinarjev.

Razprava, za katero vlada v Mariboru veliko zanimanje, ob času našega poročila še traja.

Celjske novice

c Dames bo ob 6. večer v mestni posvetovalnici na mestnem poglavarstvu pod vodstvom predsednika mestne občine g. Alojzija Miheliča redna javna seja mestnega sveta celjskega. Na dnevnem redu so poročila posameznih odborov in volitev turističnega odbora.

c Nemški tečaj se v kratkem prične. Zato prosimo, da se nemudoma prijavijo vsi tisti, ki so se zanj odločili. Prijavitelj se je v tajništvo Prosvešnega društva v Cankarjevi ulici 4.

c Mestno gledališče v Celju. Cenjeno gledališko občinstvo opozarjamo, da se še sprejema v Sloinskih tiskovnih zadrugi abonenti za prireditve ljubljanskega Narodnega gledališča. Abonma je plačljiv v treh obrokih.

c Odbor Rdečega križa izreka prisrčno zahvalo vsem tistim samarijankam, ki so v tednu Rdečega križa tako požrvalno zbirale prispevke za R.

c Ivan Noč v Celju. V sredo ob pol 9. večer je priredil klavirski virtuos g. Ivan Noč prvič v Celju v mestnem gledališču samostojni koncert. Obširni spored, ki sega v vrhunce klavirske literature, je umetnik odigral na pamet z močno muzikalno potenco in z naravnost sijajno tehniko, ki igraje obvlada najtežje težkoče. Obisk ni bil ravno najboljši. Navzočim pa je umetnik nudil s svojo toplino in občuteno igro izreden glasbeni užitek.

Gospodinjska šola „Mladika“

Ljubljana, 15. oktobra.

Včeraj smo poročali o gospodinjski šoli „Mladika“, kjer pa so se pomotoma vrinile nekatere pomankljivosti. Poročilo dopolnjujemo s tem, da so bili letos vsi prostori na novo prečiščen in prebeljeni, da je bilo obnovljeno posteljno perilo, odeje, žimnice, da so bile nabavljene nove posode, omare, izboljšana razsveteljava itd. Prav tako je nastavljena na zavodu posebna čistotna sestara, katere skrb je brigati se za zdravstveno stanje gojenc in zavod že ima stalno na razpolago tudi zdravnik. Omeniti je še, da je bila za oskrbo eventualno obolenih gojenc opremljena še posebno izolirna bolnišnica s soba in poleg nje posebna kuhinja za eventualne bolnice.

Danes nudi zavod vse pogoje za uspešno izpolnjevanje naloge, katere mu je poverjena. Danes je „Mladika“ samostojni mestni zavod, ki ga že dve leti upravlja poseben kuratorij 10 članov. V kuratoriju so zastopniki mestnega sveta (4), zastopnice iz meščanstva (3), dva zastopnika društva „Mladika“ ter zastopnik mestnega poglavarstva. Ko je novi kuratorij prevzel upravo „Mladika“, je posvetil vso svojo skrb za izboljšanje zavoda. Vsi prostori so bili na novo preurejeni in preslikani in so v higieničnem oziru opremljeni tako, da zavod v vseh oziroma ustreza modernim zdravstvenim načelom.

Kuhanje v gospodinjski šoli se poučuje po najmodnejših načelih glede pravilno sestavljenih hranov. Razen tega v skupnem pouku se učijo učence še posebej kuhanja za tri osebe; pri tem se mora vsaka gojenka vaditi v racinelnih sestavi proračuna za obed, kar je važno za zdravo gospodinjsko štednjo. Kuhajo na plin, elektriko, štedilnik, povsod s posebno pažnjo na racionalno porabo toka, plina in drv. Jedalniki so izbrani za fino meščansko kuhinjo in za navadno meščansko kuhinjo. Toda gospodinjski pouk se ne omejuje le na kuhanje, temveč pridejo na vrsto vse panoge gospodinjstva: peka kruha, serviranje, šivanje perila in obleke, vrtarstvo (za kar jim nudi priliko bližnja mestna vrtarija), nakupovanje živil na trgu itd. Pouk dopolnjujejo tudi poučni izleti.

Iz tega je razvidno, da je novi kuratorij vesteransko poskrbel za to, da more zavod nuditi gojenkam vse, kar je potrebno za vzgojo dobrih gospodinj.

Filmi,

»Mali pomorščak« (Kino Sloga). Z novo sezono se pričneta tudi nova serija Foxovih filmov z malo Shirley Temple. Ti filmi imajo na sebi nekaj svojega priklupnega prav zaradi male Shirley in njenega smeha, ki ožarja vsak njen nastop. Malo dekletce se more postaviti med ameriškim filmskim zvezdami z velikimi odlikami. Igra neprisliljeno, živo, prisebno. Poživlja dejanje še tam, kjer ji režiser po okusu svoje dežele nagnete nemogočo okolico. Skozi taka očala moramo gledati njene filme tem bolj, ker jih brez izjeme lahko priporočimo mladini, kakor tudi najmlajšim. Starejšemu gledalcu se zdi v teh filmih mnogokaj prisiljeno in nerazumljivo, včasih celo nemogoče, vendar je to za poznavalca ameriškega filma nekaj vsakdanjega. V koncesijah do publike tam ne poznajo meja. Pričujoči film predstavlja malo Shirley kot pravo igralko. Razposajeni otrok, ki osrečuje vso svojo okolico. Včasih postaja film že kar dolgočasen, največ zaradi izumetničenega dejanja. Kljub hibam, ki jih kaže, pa bo za najmlajše obiskovalce kinematografa film le veselo doživetje.

»Pota ljubezni« (Kino Matica). Predmet, ki se ga loteva ta film, je bil na filmskem platnu prikazan že v mnogih več ali manj slabih variantah. Zabloda mladega dekleta, trpljenje nezakonske matere, nesreča in končno sodnija. Režijski in tehnični pripomočki so enaki onim iz prejšnjih filmov, le ob strani se pokaže kaka svojska zamisel. Pač pa zasluži nekaj več pozornosti glavna igralka. Prepričljivo igra, ker obvlada svoj obraz. Isto pa ne velja za ostale. Film je poljske produkcije in so tudi igralci sami Poljaki.

Dela na Gašterjskem klancu pri Kranju

Kranj, 14. oktobra.

Kdor se vozi s kakršnimkoli vozilom iz Ljubljane na Gorenjsko, bo okusil precej neudobno vožnjo. Cesta je namreč precej močno obremenjena, razen tega pa eilno ozka. Najbolj se pritožujejo soferji rednih avtobusov, ki kar ne morejo pričakati, da bi lahko vozili po novi široki cesti preko Medvoda do Ljubljane. Posebne težave so še, če se srečata dva tovorna avtomobila, ki morata čisto nazaj ali naprej, da se srečno izogneta drug drugemu. Zato ni čudno, da prihajajo avtobusi s precejšnjimi zamudami v Ljubljano in obratno. Najbolj nerodna je vožnja po Gašterjskem klancu v Kranju, kjer je cesta zaradi graditve nove ceste precej ozka, včasih, posebno zvečer pa tudi ta po nekaj minut zaprtja. Celotna preložitve tega klanca znaša ca. 1300 m. Preložena cesta bo široka 8 m, od teh je 6 m tlakovanih z malimi granitnimi kockami, na vsaki strani vozišča pa je predviden 1 meter širok hodnik za pešce. Na ovinku bo cesta razširjena še za 1,50 m.

Največja pridobitev preložitve poleg odpravljenega hudega vzpona stare ceste je navdov nad železniško progo, s katerim je odstranjena največja prometna ovira, namreč križanje ceste z železniško progo. Delo tega navdova je bilo silno oteženo zaradi nezmanjšanega železniškega prometa, poleg tega je nagajalo slabo vreme, kljub temu pa je bila ta kompleksna okvirna konstrukcija železobetona zgrajena v rekordnem času.

Podpornega zidovja nad cesto na Gašterjskem klancu prvotno ni bilo v načrtu, toda med izkopom je postala upravičena in nujna potreba, ko so nastali številni usedi. Med odkopavanjem se je odtrgalo okrog 800 kubičnih mestrov materiala, tako da je bila nekaj časa ogrožena hiša na stražski planoti, državna cesta in železniška proga, vendar pa se je ta nevarnost z velikimi napori delavcev odstranila. Izkopalo se bo približno 37.000 kubičnih metrov konglomerata. Izkopani material odvažajo med hišo vratarja »Jugočeške« do železniške proge. Nasip tlačijo v plasteh s pomočjo »žabe«, najvišja višina nasipa je 10 m. Za možnost napredovanja nasipa po obojestrni državni cesti je pripravljen pod navdovom, kjer je predvidena odprtina še za drugi železniški tir, nad železniško progo provizorična cesta, kamor bo usmerjen promet. Končna proračunska vsota za dela preložitve Gašterjskega klanca znaša 4 milijone dinarjev.

Sadarsko predavanje. Podružnica Sadarskega in vrtnarskega društva v St. Vidu nad Ljubljano priredi nocoj ob 20 v kinodvorani zanimivo ekloptično predavanje. Govorita g. banovinski sadarski referent Franjo Kafol o »Sadjezanstvu« in g. Lenart Frido o predmetu: »Kakšno sadno drevje naj sadimo«.

Toplovodni plavalni bazen za Maribor

Maribor, 14. oktobra.

Mariborska mestna občina ima svoje toplovodno kopališče v Kopališki ulici, ki je bilo zgrajeno že davno pred vojno. Kopališče ima kadne, pršne in parno kopeli. Kurilne naprave v kopališču so zgrajene po starih principih ter je kurjava zelo draga. Že večkrat so se bavili z mislijo, da bi kurjavo modernizirali, toda potrebni bi bili za to veliki investicijski stroški, ni pa nobenih izgledov, da bi se ti stroški pri sedanjih ureditvi kopališča kdaj povrnil. Promet v kopališču namreč navede od leta do leta v tej smeri, kakor narašča v Mariboru številno novih modernih stanovanj, opremljenih s kopalkami, in odkar so začele nove tovarne same uvažati kopalkice s prhami, v katerih se delavci po končanem delu operejo. Zlasti navede promet v oddelku za kadne in pršne kopeli, dočim pa v parni kopeli narašča ter so prostori sedaj že pretesni. Ker pa je treba vzdrževati celoten obrat v kopališču, je to nazadovanje prometa povzročilo znaten primanjkljaj, ki znaša letno okrog 200.000 din. Mestna podjetja se že nekaj časa bavijo s tem problemom ter so začela proučevati način, kako bi se mestno kopališče moderniziralo, da bi odgovarjalo sodobnim zahtevam, obenem pa da bi postalo rentabilno. Pri tem se je pojavil zopet svojačasni načrt, da se zgradi v Mariboru moderno

toplovodno plavalno kopališče

ki bi postalo prav velika atrakcija za Maribor, saj takega kopališča še nima nobeno mesto v državi. Že svojočasno je bila zgradba takega kopališča projektirana, in sicer bi ga bila rada zgradila občina skupaj s Pokojninskim zavodom in Okrožnim uradom za zavarovanje delavcev. Takrat pa je Pokojninski zavod, ki se je deljave zelo ogreval za ta načrt, nenadoma izstopil, tudi Okrožni urad je kazal premalo zanimanja, mestna občina pa ga sama ni mogla izvesti. Okrožni urad je potem v svoji hiši zgradil svoje kopališče s kadnimi kopeli, s katerimi zaradi modernih kurilnih naprav lahko prav uspešno konkurira z nižjimi cenami mestnemu kopališču. Sedaj so se Mestna podjetja znova oprijela starega načrta ter proučujejo ureditve raznih tovrstnih kopališč v inozemstvu. Ma-

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Po stanju danes ob 7 zj.

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Veter (smer, jakost)	Padavine	
		na j. manjša	na j. večja			m/m	vrsta
Ljubljana	766-6	3-4	12-0	90	mg10	—	—
Maribor	765-0	5-0	15-0	90	6	—	—
Zagreb	767-7	6-0	15-0	90	4	—	—
Belgrad	765-~	5-0	14-0	95	10	—	—
Sarajevo	768-0	4-0	12-0	95	10	—	—
Skopje	764-~	6-0	14-0	70	10	—	—
Split	765-4	9-0	17-0	50	2	—	—
Kumbor	762-7	10-0	—	40	6	—	—
Rab	767-1	9-0	—	50	0	—	—

Pripomba. Vremenska poročila od Belgrada naprej se nanašajo na prejšnji dan.

Vremenska napoved: Megleno, spremenljivo oblačno vreme. — Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večeraj do danes: Megla od jutra do 12.10, popoldne se je poodlačilo, ponoči pa zopet zjasnilo, proti jutru je nastopila gosta megla. Barometer se dviga.

„Marija Stuart“ v marib. gledališču

Maribor, 14. oktobra.

Mariborsko gledališče je po daljšem presledku uprizorilo spet Schillerjevo »Marijo Stuart«. To pot jo je režiral Peter Malec. Kakor sta sicer v našem gledališču tehtnost besede in jasnost v zamisli in izvedbi bolj redka pojava, nas je vendar ta premiera veselo iznenadila in nas domala preverila, da bi se tudi naše gledališče v gotovih prilikah moglo dvigniti do višine, ki bi jo kot drugo slovensko gledališče moralo doseči. Seveda se to ne posreči s predstavami, ki so brez enotne trdnje zgradbe na zunaj, na znotraj pa nedognane in potvorne, čigar nujna posledica je potem tisti pri nas prečešče se ponavljajoči konglomerat nejasnosti, površnosti, izumetničenosti in nestvarnosti, kar kaže brezduševnost ali pa preveliko naglavo v delu. Vse to obinstvo utrjuje in ga gledališču odtujuje. To se nam je zdelo v imenu gledališkega občinstva, ki si želi dobrega sodobnega slovenskega gledališča tudi v Mariboru, potrebno omeniti.

Peter Malec je imel lansko sezono nekajkrat priliko pokazati svoje sposobnosti. Časih se mu je to posrečilo bolj (predvsem v »Prvi legiji« in »Božjem človeku«), časih manj. To predstavo vesakor lahko prištevamo med svoje najuspešnejše režije. Idejno in dramaturško je zagrabil pri pravem kraju. V središču dogajanja je potegnil dvor z Elizabeto na čelu, vse njegovo kovarstvo, spletke in nakane. Tako smo mogli dočela jasno spoznati pravo okolico, ki je v njo zajeta Marija, in ljudi, ki sodijo in razpolagajo z njenim življenjem. Ni za to tragedijo tako važen Mortimerjev odnos do Marije, marveč zgodovinska, stvarna podoba dvora, ki nam razkriva zlonosne naklepe, puhlo nemoč in brezobzirno surovo silo. S takim dramaturškim zasutkom je režija zadobila pravi temelj in smo videli na pozornici verjetne, zgodovinsko resnične in prirodne ljudi, ki so vplivali na nas neposredno in živo. Tako je dobil sleherni igralec svoje zunanje in notranje odgovarjajoče mesto, kjer se je mogel po sebi lastni zmogljivosti dobera uveljavljati. Docela novi, sodobni razgledom in dognanjem odgovarjajoči podobi sta bili Elizabeta in Marija; prva realna in pretkana, druga romantična. Brez dvoma moramo potrditi, da se je Malčeva režija gibala v pravem obsegu in da je rasla v globino. Predvsem moramo omeniti še gđc. Kraljevo (Elizabeta), ki je poleg gđc. Starčeve (Marija) in g. Groma (Leister) odigrala eno svojih najbolj dognanih in najlepših vlog. — Želimo, da bi bile še ostale premiere skozi vso sezono na isti višini: režijsko izdelane in dograjene, igralsko pa resnične in prepričujoče.

Belgrad, 15. okt. m. Prudestavnik Zdrženja poštnih uradnikov ter Zdrženja p. t. t. zvaniknikov in služiteljev so obiskali novega poštnega ministra ter so mu razložili vse potrebe poštnega uslužbenstva.

za napredek plavalnega športa

Kljub krasnemu bazenu na Mariborskem otoku se ta športna panoga ne more razviti, ker manjka plavalcem priložnost za zimske treninge. V novem kopališču, ki bi moralo biti primerno veliko, da bi odgovarjalo vsem športnim zahtevam, bi se plavalni šport tudi pozimi lahko gojil. Prirejale bi se lahko vso zimo plavalne tekme, kakor jih imajo v inozemstvu in ki so izredna atrakcija za športno občinstvo. Pa tudi ostalih kopalcev bi bilo vedno dovolj, zlasti ker bi bilo kopališče v zvezi s parno kopeljo. Projekt je vsekakor zanimiv in tudi realen, kaže pa tudi, kako si sedanja občinska uprava na vseh koncih in krajih prizadeva, da bi uredila občinsko gospodarstvo z novimi, modernimi pridobitvami, ki ne bi bile samo občini v gospodarsko korist, temveč bi imele izreden pomen za ves Maribor.

Kulturni koledar

Božič Janez

15. oktobra 1839 se je rodil v Novi vasi pri Lescah pisatelj Božič Janez. Gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Ljubljani. Potem je bil nekaj časa kaplan, nato suplent na Reki. V letu 1858 se je odpravil na Dunaj študirat klasično in slovansko jezikoslovje. Toda čez nekaj let ga že zopet dobimo v Celovcu, kjer je l. 1865 prevzel uredništvo »Slovenca«. Pisal je že kot gimnazijec, pozneje je sodeloval pri Zgodnji Danici in Vedežu. Kot bogoslovec je svobodno priredil: Stric Tomaž ali življenje zamorcev od Heurite Stowe. Na Dunaju je poslovenil Platonovega Kritona in Apologijo.

Liubljana danes

Koledar

Danes, petek, 15. oktobra: Terezija.
Sobota, 16. oktobra: Gal M.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

TEL. 27-30 SLOGA

Vesela glasbena komedija

Mali pomorščak

s priljubljeno malo SHIRLEY TEMPLE

TEL. 21-24 MATICA

Nepozabni film iz življenja nezakonske matere v zrcalu današnje dobe!

Pota ljubezni

Irena Eichler

Preustava danes samo ob 16. uri, ob večerni predstavi odpadeta valed koncerta.

TEL. 22-21 UNION

Danes poslednji!

Duhovito zabavno filmsko delo

Dragoceni poljub

v glavnih vlogah Liane Haid, Ivan Petrovič, Hans Moser, Theo Lingen, Heins Rühmann.

Glasba Robert Stolz.

== Predstave ob 16., 19. in 21. uri ==

Lovci! Člani Lovski društva Ljubljana se pozivajo, da se udeležijo v krajih pogreba, žalostno preminulega tovariša Filipa Vodopivca. Pogreb bo danes ob 16 iz mrtvašnice Sv. Jožefa na Vidovdanskem cesti. — Odbor.

Putnike priredi sledeče izlete: Od 24. do 31. okt. v Skopje na proslavo 25. letnice osvoboditve Južne Srbije z obiskom Belgrada, Oplenca in Južne Srbije. Cena za vožnjo, prehrano in prenočišče 1080 din. — Od 24. do 29. okt. v Skopje z obiskom Belgrada in Oplenca. Cena za vožnjo, prehrano in prenočišče 680 din. Brez prehrane in prenočišča v Skopju 530 din. — Od 24. do 27. okt. na Oplenec z obiskom Belgrada. Cena za vožnjo, prehrano in prenočišče 440 din. Brez prehrane in prenočišča v Belgradu 330 din. — Od 30. okt. do 1. nov. za praznik Vseh svetnikov izlet z vlakom v Trst in Gorico. Cena za vožnjo za Trst 25 din, za Gorico 135 din. — Od 31. okt. do 8. nov. z vlakom v Pariz. Cena v III. razr. 1560 din, v II. razr. 1860 din. — Od 7. do 13. nov. z avtobusom v Milan na aeroplansko razstavo. Cena za vožnjo, oskrbo in polni list 1325 din. — Od 7. do 16. nov. na lovsko razstavo v Berlin z vlakom. Vse informacije v bilietarnicah in ekspoziturah »Putnika« v Ljubljani, na Bledu, na Jesenicah in v Kranju (Tujske prometno društvo).

V kinu Matici danes

predstava samo ob 16. Obe večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta Zlate Gungjenčeve.

Skriptično predavanje o ljubljanskem železniškem vprašanju bo nocoj ob 18.30 v franciškanski dvorani. Predaval bo g. ing. Stanko Dimnik, ki bo ob diapozitivih pokazal razvoj našega kolodvora in vse najrazličnejše načrte za njegovo preureditev. Zgledi iz inozemstva pa bo podprl poglobljeni načrt, kateri pomenja za Ljubljano važno razvojno stopnjo bodočnosti. Vstopnine ni!

Četrtna vožnja je dovoljena za vse udeležence iz celega področja ljubljanske železniške direkcije, ki gredo v nedeljo 17. t. m. k odkritju spomenika pokojnemu kralju Aleksandru na Rakek. Iz Ljubljane odhaja vlak ob 10, vsak bo ojačen, tako da bo lahko pobral vse potnike na vseh postajah. Na kolodvoru, kjer vetopite, kupite izkaznico za 2 din ter polovično karto za Rakek, ki stane iz Ljubljane 9.25 din. Obrazec se mora dati na Rakeku žigosati. Izkaznice ee bodo žigosale v pisarni trdnice Export nasproti kolodvoru na Rakeku, nazaj grede ni potreba kupiti vozovnice, ker velja prejšnja za nazaj. Odkritje bo ob 11.30. Vlak odhaja iz Rakeka nazaj v Ljubljano ob 14.30 in pride v Ljubljano ob 15.30, tako da imajo vsi udeleženci zveze z večernimi vlaki domov. Kdor pa s tem vlakom ne bi hotel iti, lahko odide z vlakom ob 18.10 iz Rakeka in pride v Ljubljano ob 19.15. Posebno vabimo vse prosvetna društva naše Notranjske in narodne noše, da se te patriotične slavnosti v obilnem številu udeležijo.

Drugi letošnji koncert v poslopju Filharmonične družbe bo v petek, dne 29. t. m. Naslopi znani Mozartov kvartet iz Salzburga. Podrobnosti slede.

Gasilskim četam in župani. Vse tovariške gasilske čete in župe opozarjamo, da bo v nedeljo, 17. t. m., ob 12.30 na Rakeku odkritje spomenika pokojnemu kralju Aleksandru I. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 10 dopoldne, povratek z Rakeka ob 14.30. Vožnja je četrtna. Na odhodni postaji je treba kupiti polovično vozno karto in poseben obrazec za 2 din. Ta obrazec je treba dati na Rakeku žigosati in le na podlagi tega obrazca je povratek brezplačen. Vabimo vse naše gasilstvo, predvsem pa še bližnje župe t. j. Ljubljana mesto, Ljubljana okolica, Skofja Loka, Kočevje, Kranj, zlasti pa Logatec, da se članstvo v čim večjem številu udeležijo odkritja. Čete naj vzamejo s seboj svoje prapore. Vsi udeleženci morajo biti v svedčanem kroju. — Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani. Dr. Kodre, I. r., dr. Mežek, I. r.

Državni smučarski izlet v Slovenijo. V svrhu propagande in popeševanja smučarskega športa v naši državi bo ministristvo za telesno vzgojo priredilo v letošnji smučarski sezoni velik izlet vseh smučarjev. Lansko leto je bil tak izlet v Sarajevu. Letos pa se bo vršil v Sloveniji. Termin tega izleta še ni določen. Poleg tega vrši ministristvo za telesno vzgojo priprave za organiziranje tečajev za smučarske učitelje.

Velike tajnosti ABC-dvorane

Ljubljana, 15. oktobra.

Kje je pač ABC-dvorana? In kakšne tajnosti naj bi varovala? Saj je ime samo tako nekam tajinstveno in skoraj eksotično. Taka dvorana se nahaja v Ljubljani. Kratko! Tam pri gorenskem kolodvoru so napravili iz nekdanje velike dvorane, kjer je bil prvi šišenski kino žalostnega spomina, veliko javno skladišče za najrazličnejše zarubljene premičnine. Dvorana je tik Kregarjeve gostilne. V dvorani se tudi večkrat v mesecu razpletajo deloma mirne, deloma prav burne javne dražbe. Dvorana hrani najrazličnejše pohištvo vsakojih modernih in nemodernih slogov in iz vseh časov, hrani starinske zanimivosti, umetnine itd. Tja prihajajo Ljubljančani in Ljubljančanke, ki imajo talent za male spekulacije. Dvorana pa varuje tudi strogo diskrecijo. Tja stranke, ki se bore proti ekskekcijam, kaj rade puste odpeljati njim zarubljene stvari in jih mirno puste prodati, zavedajoč se, da jim je prav ABC-dvorana bila zatočišče, kamor so spravile vse zarubljene predmete, ki bi bili drugače po predpisani dražbeni proceduri prodani na njih stanovanjih, ki bi tako tudi prišle preganjane stranke pri sosedah v veliko sramoto in posmeh. Tako pa ostane v ABC-dvorani vse lepo tiho in diskretno.

Smola g. Lojzeta

V tej dvorani so pa tudi še drugačne sodne dražbe. Napradaj prihajajo celo hranilne knjižice, deleži raznih družb, delnice, stare terjatve in — ne strmite! — grobnice! Včeraj popoldne je bila tam v ABC-dvorani velika gneča in nekam čudna dražba. Pridrvelo je v dvorano mnogo »interesentov«, kakor pravimo ljudem, dražiteljem zarubljenih predmetov. Med valovečo množico je reporter zapazil visokega, rdečeličnega in prav po zadnji modi opravljenega gospoda. Njegove oči so bliskale od predmeta na predmet. Gospod Lojze se je do ABC-dvorane pripeljal v lepem, luksuznem avtomobilu. Kaže drugače visoke talente za trgovske in finančne spekulacije. Organ finančne kontrole, ki pobira razne takse pri dražbah, si je ogledoval lepi avto in mahoma veselo vzkliknil:

»Hej, gospod! Vaš električni vžigalnik v avtomobilu ni žigosan!« In g. Lojzeta je bilo zelo vroče, ne samo pri sreč, tudi možgani so mu zavreli. Ni bilo pomoči! Organ finančne kontrole je uradno resno sestavil z g. Lojzetom protokol in g. Lojze bo moral plačati primerno globo za nežigosani vžigalnik. Tako je, kdor skriva vžigalnik! Bila je to prva Lojzetova smola.

10.000 za 50 kovačev

Sodni izvršilni organ je oklical, da pride na dražbo terjatve neke inozemske družbe v vrednosti 10.000 din. Terjatve izvira iz neke stare konkurzne mase. Nikdo se ni znenil za to »bagatel«, kakor se je imel priliko izraziti neki suhljat možič. Neka

gospodična pa se je ojunačila ter je ponudila za terjatve 50 kovačev. Nikdo ni ugovarjal in nikdo ni hotel več ponuditi. Lepo uradno so gospodični po vseh formalnostih priznali, da je ona izdala 10.000 din za 50 kovačev. Kaj bo gospodična z njimi? Nekdo je šaljivo pripomnil:

»Morda jih bo dala v rom?«
»Kaj še,« je ostro zavrnil šaljivca drugi. »Če je prebrisana, bo pa sedaj konkurznega dolžnika preganjala na mile viže.«

Poslovni delež za 20.000 Din

»Na dražbo pride poslovni delež 20.000 din.« je vzkliknil izvršilni organ. Ta delež je last nekoga možakarja, ki je ostal edini in samcati družabnik neke družbe z o. zavezo v Ljubljani. Mnogo je pri družbi pasiv, aktiv ni. Poslovni delež je bil izklican za 1500 din. Ni bilo nobenega interesenta. Neki možakar je pristavil hudomušno: »Take deleže še moj pes ne povaha!«

Borba za hranilne knjižice

Prav velika napetost pa se je pojavila med dražitelji, ko je bilo oglašeno, da sedaj pridejo hranilne knjižice na dražbo. Tu so se vseskali vsi ljubljanski spekulanti in drugi, ki v glavnem vodijo trgovske in bančne posle s hranilnimi knjižicami. Ogorčena borba je bila zlasti za večjo vlogo 50.000 din pri nekem ljubljanskem bančnem zavodu. »Izklicna cena 16.200 din.« je z globokim basom zavpil izvršilni organ. In takoj so vsi začeli navijati ceno kvišku. Kar pulili so se za njo. Nasledel je bila ta hranilna knjižica prodana za 27 tisoč din. Druga hranilna knjižica nekega podeželskega zavoda z vlogo 2100 din je prišla nato na vrsto. Izklicna cena 760 din. Prodana je bila za 1150 din. Pravijo, da pridejo hranilne knjižice prav dostikrat na javno dražbo in da vlada za nje vedno veliko zanimanje. Marsikdo je pri tej dražbi zakrpal z zobmi. Taka je v sedanjih časih usoda poštenih vlagateljev! Pridejo hijene, ki trgajo meso z varčnega človeka! Ni mogoče kje kak gospod Paragraf, ki bi to svojati pogнал pred kazenski tribunal? Baje se nam obetajo v tem pogledu zanimivi procesi.

Grobnica na dražbi

Pred meseci je bila že na sodni dražbi grobnica. Takrat je bil za njo velik spor. Sedaj je prišla na dražbo druga grobnica, ki se nahaja v bližini glavnega vhoda pokopališča pri Sv. Križu. Tam so že shranjene 4 lepe krste, v katerih pričakujejo mrtvi dan vstajanja. Grobnica je bila cenjena na 18.000 din. Izklicna cena je bila 6000 din. Neka mlada dama je grobnico izdala za 6600 din. Za grobnico ni bilo večjega zanimanja.

Tako je ABC-dvorana imela ta dan svoj poseben dan in ljudje so se po dolgi dražbi mirno razšli domov.

Skupščina Zveze gostilničarskih organizacij razbremenitev zadolženih gostinskih podjetnikov

Ljubljana, 15. oktobra.

Kakor smo že na kratko poročali, je bila dne 6. in 7. oktobra t. l. v Splitu skupščina naznačene zveze in seja njenega glavnega odbora. Tega zborovanja so se udeležili delegati polnoštevilno.

Izmed najvažnejših točk dnevnega reda je bila razprava o predvideni uredbi o obsegu obratovalnih pravic gostilničarskega obrta, ki naj uredi vsa dosedaj še neresena aktualna vprašanja. Živahno razpravo je vzbudil posebno načrt za sanacijo našega hotelstva in v obče celokupnega gostinstva, kakršnega je predložila Zveza združenj gostilničarskih obrt dravske banovine po svojih zastopnikih. Ta načrt predvideva

razbremenitev zadolženih gostinskih podjetnikov

z znižanjem obrestne mere, na drugi strani pa poenostavitve kreditov za nove investicije, ki so v gostilničarskih podjetjih vsako leto potrebne. V najkrajšem času bo v to svrhu sklicana posebna an-

Kostanj je zadišal

Z jesenjo se je naselila v Ljubljani znana gosta ljubljanska megla, ki kar reže v obraz. Tako goste megle, kakor je bila danes, letos še nismo imeli, čeprav je bila kdaj že tako gosta, da se ni dalo videti meter pred seboj.

Ob mostovih in po ulicah so se naselili tudi že kostanjariji. Postavili so si zasilne peči, na katerih pečejo kostanje. Kakor zatrjujejo kostanjariji, je letošnje leto kostanj izredno dobro obrodilo. Otroci so otresli že vse kostanje in se s tem prijetno dišečim sadežem dobro založili. S pečenjem kostanja po ulicah se bavijo največ siromašnejši ljudje, ki vidijo tudi v tem skromnem zaslužek. Če greš jeseni na Rožnik, Šišenski vrh ali Golovec, povsod boš srečal ljudi, ki stikajo za kostanjem. Seveda je kostanj letos izredno debel in lep. Dobiš ga liter za štiri dinarje, medtem ko boš dobil za dinar pri kostanjarijih pet do deset pečenih kostanjev. Ta prijetni sadež ti že od daleč zadiši. Še ob pozni večerni uri vidiš, kako tli žerjavec v kostanjarijev pečici in kako je treba posebne umetnosti, da kostanj lepo zapečeš, da dobi lepo rumeno barvo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 14. oktobra: »Beraška opera«. Red Četrtek.

Petek, 15. oktobra: Zaprt.

Sobota, 16. oktobra: »Beraška opera«. Izven.

Nedelja, 17. oktobra: Ob 15: »Dr.«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Pesem s ceste«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 14. oktobra: »Amazonske«. Red B.

Petek, 15. oktobra: Zaprt.

Sobota, 16. oktobra: »Navihanka«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 17. oktobra: Ob 20: »Prodana nevesta«. Izven. Gostovanje basista g. Josipa Križaja. Znižane cene od 30 din navzdol.

Mariborsko gledališče

Petek, 15. oktobra: Zaprt.

Sobota, 16. oktobra: »Najboljša ideja teta Olge«. — Red D.

Nedelja, 17. oktobra: Ob 20: »Trije vaški svetniki«. Znižane cene.

Od tu in tam

Skupščina in senat se bosta zbrala v torek, 19. t. m. Na dnevni red pride najprej poročilo odbora za proučevanje predloga zakona o pravicah in ugodnostih nosilcev odklopanja Karadjordjeve zvezde z meči. Zatem pa poročilo odbora za pritožbe in prošnje. Naslednjega dne pa se začneja jesenska zasedanja obeh zbornic.

Glavni odbor JNS se bo v nedeljo zbral v Belgradu in bo imel nalogo presejati mnogo stvari. V prvi vrsti bodo seveda politična vprašanja, zlasti ona, ki so se sprožila v zvezi z objavo sporazuma med dr. Maškom in srbsko združenjo opozicijo. Po zadnjih dogodkih se je JNS naenkrat znašla med dvema kammama, ki ji bosta zmlela še tiste neboljene ostanke, kar jih tava v megli današnje dni. Skoraj gotovo je, da bo s tega mesta dobilo tudi »Jutro« kak ostrejši opomin, ker je le preveč očitno kramarilo s sporazumom, katerega bi po svoji jugofašistični dolžnosti kajpak moralo prvo napasti.

Novoga dnevnega predstavnika JNS so odkrili te dni v občini Babino polje na Mijetu. Občinski odbor, ki je bil lani pri občinskih volitvah izvoljen, je pregledoval poslovanje prejšnjih gospodarjev na občini, ki so bili seveda vsi imenovani in bili obenem najgorečnejši podporniki JNS. Zato je vzbudilo dejstvo, da so za bivšega župana Jovana Gjurovića ugotovili zelo nečedne stvari. Pri razdeljevanju koruze, ki jo je vlada pošiljala v pasivne kraje, je Gjurović manipuliral preveč pod roko. Državni tožilec, ki je vso zadevo dobil sedaj v roke, obtožuje župana kar za 50 meterskih stotov koruze in zaradi ponarejanja listin.

Obsodba, ki jo je finančno ravnateljstvo v Belgradu nedavno izreklo nad tihotalpci iz družbe Aleksander Bodi in tovariši, je bila potrjena tudi od višjega oblasti. Kaznovani so bili: Bodi in njegova žena Lidija na 5.671.357 din kazni, Ivan Nečajeve na 4.750.000 din, Pajo Gluck na 1.400.000, Danko Batori na 3.008.000 in Nikola Milutin na 3000 dinarjev.

V Belgradu se nahaja te dni jugoslovanski poslanik in opolnomočeni minister v Buenos Airesu dr. Izidor Cankar. Včeraj je bil dr. Cankar sprejet pri notranjem ministru dr. Korošcu, kateremu je poročal o razmerah med našimi izseljenci v Argentini.

V sredo zvečer je z barako vred, v kateri je spal, zgorel pristaniški delavec, 40-letni Mate Vučica, v Splitu. Kakor vsak dan se je Vučica tudi v sredo zvečer vlegel na svoje ležišče. Uro kasneje pa se je že pojavil ogenj, ki se je v hipu razširil na vso barako. Ko so delavci na pomolih videli ogenj, so prihiteli na pomoč. Pa je bilo prekasno. Videli so še, kako je Vučica skočil kakor živa plamenica proti izhodu iz barake, vendar je prej padel v nezavest, preden se je prikopal do vrat. Tako je revež zgorel.

Ubil se je ropar, ki so ga orožniki ujeli v past. V bližini Samobora je bil pred dnevi napaden bogati kmet Mihajlo Izika. Napadalec ga je udaril s samokresom po glavi in ga nato oropal. Čim se je iz ometice zbudil, je šel Izika k orožnikom in jim zločin prijavil. Začelo se je takoj zasledovanje zločinca in kmalu so mu bili za petami. Videč, da se iz zagate ne bo izvlekel, je ropar nekajkratov ustrelil proti zasledovalcem, zadnji kroglo pa je pogнал sebi v glavo.

Za 100 din je preplaval naraslo reko Kolpo pri Karlovcu krojaški pomočnik Josip Rastodi. Kljub temu, da je bila reka že zelo mrzla, se je pomočnik zagnal v vodo in jo preplaval sem in tja, čeprav je reka široka 200 m. Pa se korajžni fant niti prehladil ni.

Živinozdravniki iz vse države se bodo zbrali jutri v Novem Sadu. Tri dni bodo zborovali ali se pogovarjali o svojih stanovskih zadevah ter težavah. Istočasno pa bo zasedal tudi kongres vseh slovenskih živinozdravnikov. Prišli so že delegati iz Poljske, Češkoslovaške in Bolgarije. Zanimivo je, da bodo imeli živinozdravniki iz vseh slovenskih držav prihodnje leto kongres v — Zürichu.

Konj je poginil iz žalosti za svojim gospodarjem v Milišu pri Konjcu. Pred nekaj dnevi je tamkaj umrl kmet Ibrahim Milišić, ki je imel v hlevu edinega konja. Ko je gospodar umrl in so ga pokopali, se je konj odtrgal iz hleva in odšel na grob. Zvečer se je vrnil v hlev, naslednjega jutra pa je spet vzel dan etal ob grobu. Tako se je ponavljalo tudi naslednje dni. V sredo pa konj ni bilo več v hlev. Iskali so ga in iskali, dokler ga niso našli razbitega v nekem prepadu. Ljudje pravijo, da se je konj ubil iz žalosti za svojim gospodarjem.

Stalna delegacija naše lesne industrije se je zbrala včeraj v Sarajevu. Navzoči so bili delegati iz Ljubljane, Zagreba, Sarajeva in Sušaka. Glavno poročilo je imel Emil Hoehsinger o konferenci lesnih izvoznikov v Stockholmu. Dalje so sledila poročila o trgovinskih pogajanjih z Nemčijo in Francijo ter o težavah pri klirinških in mednarodnem plačilnem prometu. Sklenili so, da bodo predložili vladi več predlogov, kako naj se olajšajo te težave. Dr. Adolf Golja iz Ljubljane je poročal o potrebi, da se izpelje dogovorjeno tarifno izenačenje našega izvoza lesa z Avstrijo na suhozemskih prehodih proti Italiji.

Tolpo razbojnikov, ki je ropala okrog Varazdina in Murske Sobe, bodo orožniki v kratkem iztrebili. Pred dnevi so ubili vodjo Baranja, včeraj pa so zasledili spet druga dva člana tolpe. Zvedeli so namreč, da se razbojnik Josip Kovčič in njegov sin klatita okrog Dolnje Lendave in kradeta kar naprej. To je bila sled za njima. Orožniki so ju zasledili pri Dolgi vasi. Ker sta bila razbojnika oboževana, se je vnela bitka. Stari Kovčič je ostal na mestu mrtve, njegov sin pa težko ranjen. Tako so sedaj v kratkem času orožniki dva člana te tolpe ubili, dva pa težko ranili. Ostali drobi pa se bodo porazgubili na vse strani, ker pravega vodje ni več.

Bivšega ljubimca je ubila Branka Lazarevič iz Berkove pri Sremski Mitrovici. 45 letni zidar Ljudevit Stanković je zasledoval Branko tudi potem, ko sta se bila že ločila. Ko je sredi noči Stanković zopet potkal na njeno okno, se je Branka odločila za strašno dejanje. Vzela je velik kuhinjski nož, 16 letni hčerki je dala v roke sekirko. Ko je Stanković stopil v mracno sobo, ga je Branka zabodla z nožem v vrat, a hčerka je začela točiti po njem s sekirko. Stanković je seveda umrl.

Občinski paznik iz Višnjeve, ki je s puško v roki hodil po polju in opravljal svoj nadzorniški posel, se je po nesrečnem naključju ustrelil. Ker se mu je malo dremalo, se je naslonil na puško in zaspal. Puška pa se je nenadoma sprožila. Čuvaja je krogla zadela naravnost v glavo tako, da je bil na mestu mrtve. Zdi se, da ni bil samo utrujen, pač pa tudi precej vjnen, vsaj tako je ugotovila komisija, ki se v takšnem primeru najtežje znioči.

Iz športne krošnje

Bachmann je premagal znamenitca Fischerja. Novi nemški plavalni talent Bachmann je v Mühlheimu premagal svojega slavnega rojaka Fischerja na 200 m prosto s časom 2.18.0.

Bipensia, rumunski nogometni klub, je premagala v Temišvaru madžarski klub Ujpest s 4:1.

Predstaveniki ljubljanskih plavalnih klubov, sušaške Viktorije, splitskega Jadrana, ljubljanske Ilirije in tržaške Triestine, bodo priredili v soboto, 16. t. m., sestanek na Sušaku. Ob tej priliki bosta Ilirija in Jadran prejela pokal sušaške mestne občine, Ilirija za zmago v plavanju, Jadran za zmago v waterpolu.

Gradjanski bo prihodnji mesec imel v gosteh dunajsko Austro. Dobil pa je dolgo vrsto povabil s strani raznih poljskih klubov — tudi zdaj, ko je naša nogometna reprezentanca v Varšavi izgubila tako srmatno z 0:4.

Prevenstvo Poljske je tik pred zaključkom. Tam se cela sezona odigrava v istem letu, tako da se tekme začno spomladi in končajo jeseni. Letos vodi v prvenstvu AKS Chorzow s 24 točkami iz 16 tekem, druga je Cracovia z 22 točkami, na tretjem mestu pa je lanskeoletni prvak Ruch, ki ima 21 točk.

Od leta 1925 pa do zdaj sta Madžarska in Češkoslovaška odigrali 19 meddržavnih tekem. Letos je bilo prvo srečanje v Pragi. Čehi so zmagali v Pragi z 2:0; revanš v Budimpešti jim je prinesel katastrofo s 3:8. Od devetnajstih odigranih tekem so jih Čehi dobili 5. Madžari 9, neodločenih pa jih je bilo 5.

Žalostno poglavje o ruski stanovanjski bedi

Ko me ni bilo doma, so mi zasedli stanovanje

»Ko me ni bilo doma, so mi zasedli stanovanje.«

Tudi Rusija je med onimi državami, kjer časopisi ne prinašajo samih pohval o tem in onem iz ruskega življenja, pač pa neprestano tudi kritizirajo, čeprav včasih razkrivajo takšne stvari, ki današnjim Sovjetom ne delajo časti in jih svetovna javnost gleda kot verno zrcalo razmer, ki vladajo na Ruskem. Sovjetski listi zadnje čase prinašajo tudi poročila o brezmejnem pomanjkanju, ki ga je dobil za svoj »rdeči« delež mali ruski človek, predvsem pa o bednih stanovanjih, kjer živijo vsi ti, ki morajo živeti le od svojega dela in ne uživajo nikakih privilegijev pri vladajočih mogotcih. Skoraj neverjetno se zdi, da na Ruskem danes sploh smejo pisati o tem, kako tamkašnji krajevni oblastniki mečejo iz stanovanj ljudi, ki niso zakrivali prav ničesar. Mečejo pa jih na cesto samo zato, da njihova stanovanja preuredijo zase.

Sovjetski list »Molot«, ki izhaja v Rostovu na Donu, je objavil tole pismo srednješolskega profesorja Šatrova:

»V začetku avgusta letošnjega leta mi je dal gimnazijski ravnatelj stanovanje. Po petih dneh, odkar sem se preselil v to novo stanovanje in se vpisal v prijavnico knjigo, sem odpotoval v mesto Šahti, da pripeljem tudi ženo in otroke v novo stanovanje. V času moje odsotnosti pa so mi razbili vrata, mi odnesli neznankam vse moje stvari, ki sem jih bil že prej prinesel v svoj novi dom, stanovanja pa se je kratkoma polastil tajnik Komsomola v Mordasovu. Pri tem vplomu pa so mi pomagali namestnik ravnatelja Bereškovič, šef stanovanjskega oddelka Kuznecov in stanovanjski nadzornik Fetisov.

Obrnil sem se na okrožnega državnega pravdnika Krivcova s prošnjo, naj mi da, oziroma izpolni novo stanovanje. Uspeha nisem imel, kajti ta odvetnik mi je dejal:

Državni pravdnik ni zakon!

Od tedaj pa vse do danes stanujem z vso svojo družino, svojo staro materjo, petletno hčerko, novorojenčkom, ki je staro komaj 3 tedne, in ženo v šolskem skladišču. Ravnatelj te šole in jaz sva se večkrat obrnila v tej zadevi na strankin odbor. Pa vse skupaj spet ni rodilo uspeha. Povem naj še to, da se mi je komaj posrečilo, da sem našel nekaj stvari, ki so mi jih prej razmetali iz stanovanja. Bile so deloma popolnoma uničene in nerabne, precej stvari pa je sploh zginilo.

»Komsomolskaja pravda« pa piše:

»4. septembra so enostavno zasedli naše stano-

vanje in sicer s pomočjo načelnika vojnega oddelka takrat, ko je bil šolski upravitelj nekje zunaj zadržan. Nameravali so celo, da se v prostore šolske pisarne, fizikalnega kabineta in knjižnice vselijo še tri družine. To nasilno nastanjanje so izvedli s pristankom mestnega sovjeta. Na naši šoli pa že prej ni bilo dovolj primernega prostora niti za učilnice niti za stanovanja...«

Najznačilnejše za to, kako se »trudijo« sovjetske oblasti, da bi delavcem in drugim slojem prekrbneli primerna stanovanja, je poročilo, ki ga je objavil »Bakinski Rabočij« letos septembra meseca. Ta list piše:

„Denar ali pa smrt!“

Filmska podjetja dobivajo neprestano lake vratolomne ponudbe za svoj spored zanimivosti. Za filme, v katerih je treba pokazati kake nenavadno drzne igre s smrtjo, imajo stalne poklicne vratolomne, ki izvajajo svoje vragolije namesto glavnega junaka, ki mora navadno ostati živ, da lahko uživa slavo »svojih« junaških činov. Pa tudi sicer najbrž nima vzroka, da bi se izpostavljali smrti; naj torej stori to kdo drug. Nobena stvar pa nima na ljudstvo toliko privlačnosti, kakor nevarnost. Zato je razumljivo, da se zbudi med gledalci kakih strahotno nevarnih filmov polno »poklicev« za nevarnost. Kdor noče veljati za strahopetca, hoče še sam poskušati, kar je videl, morda še nekoliko povečati predznost in — kar je dandanes glavno — spraviti lepe denarce. Večina takih, ki se ponujajo filmskim družbam za filmanje edinstvenih senzacij, je namreč brezposelnih ali drugače v denarnih zadregah ter se čuti postavljene pred izbiro: beda ali bogastvo, siromašno življenje ali smrt za denar. Če se poskus posreči: denar; če ne: smrt. Oboje bo izpraznilo konec dosedanjih bedi.

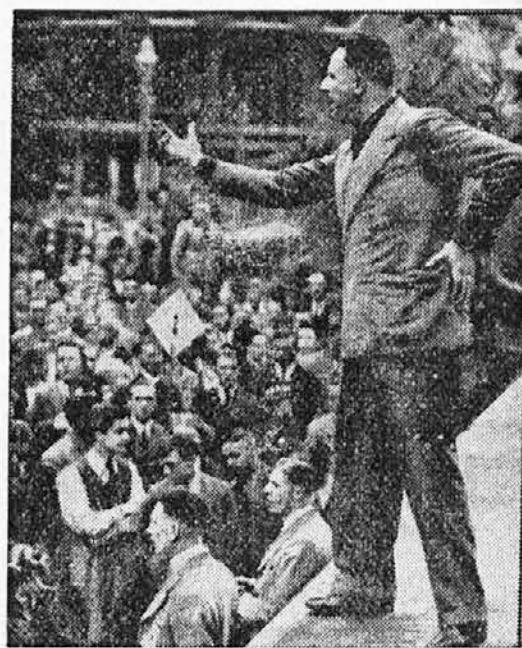
Tako pride k ravnatelju nekega filmskega podjetja postaven, krepak mož (taki najbolj mrže delot) in mu predlaga: »Če mi daste pet tisoč frankov, se bom postavil na sredo ceste; proti meni bo drvel avto z brzino 70 km na uro. Ko bodo vsi mislili, da me bo podrl, bom skočil na stran, se bliskovito vrgel na podnožnik avtomobila, se splazil v notranjost, zmanjšal brzino in odelovil soferja, se zopet spustil v dir in prodir skozi trikratno gorečo steno ter skočil z avtom vred v globoko reko.«

Ravnatelj je predlog odbil, zato je šel mož k

»Uprava kemične tovarne se sploh ne briga za to, kako žive delavci. Tako je n. pr. streha na stanovanjski hiši že tri leta odkrita in je podobna rešetki. Kadar pada dež, je v notranjosti hiše vse premočeno. V takšnih razmerah živijo delavci s svojimi družinami. Žalostna je posebno usoda malih otrok.«

Nekdo drugi je napisal v istem listu tole:

»Že 15 let stanujem s svojo petčlansko družino v eni sobici. Živel sem neprestano v strahu, kdaj se bo zrušila streha nad mojim stanovanjem, kajti vsa je bila že preperela od dežja. Napravil sem nešteto prošnji, da mi popravijo stanovanje. Res so streho začeli popravljati, toda »popravili« so jo tako, da je sedaj še slabša kot je bila prej. Še tam so napravili luknje v streho, kjer jih prej ni bilo. Ko sem se spet obrnil s prošnjami na merodajna mesta, so me zavrnili, da nimajo denarja za takšna popravila. Tudi okrožni stanovanjski urad me je na kratko odpravil s praznimi obljubami...«

Voditelj britanskih fašistov sir Moeley, ki so ga na shodu v Liverpoolu poslušalci nagнали s kamenjem in ga težko ranili

Programi Radio Ljubljana

Petek, 15. oktobra: 11. Solška ura: Letanje po zraku v naravi in pri ljudeh (g. Miroslav Zor) — 12. Slovenski biseri (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Dela Čajkovskega (plošče) — 14. Vreme, borza — 15. Ženska ura: Slovenska žena v lepem svetu (gđ. Anica Lebarjeva) — 18.20 Havajske pesmi (plošče) — 18.49 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Mesečni kulturni pregled 19.30 Zanimivosti — 20. Harmonika solo, g. Rudolf Pilih — 20.45 Charpentier: Vtisi iz Italije (plošče) — 21. Pregled svetovne klavirske literature: A. Početnik klavirske glasbe: Angleški virginalisti: William Byrd (1568-1633); John Bull (1663-1688); Orlando Gibbons (1583-1625); Thomas A. Arne (1710-1778). Predava in izvaja na klavirju g. prof. L. M. Škerjanc — 22. Cas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče.

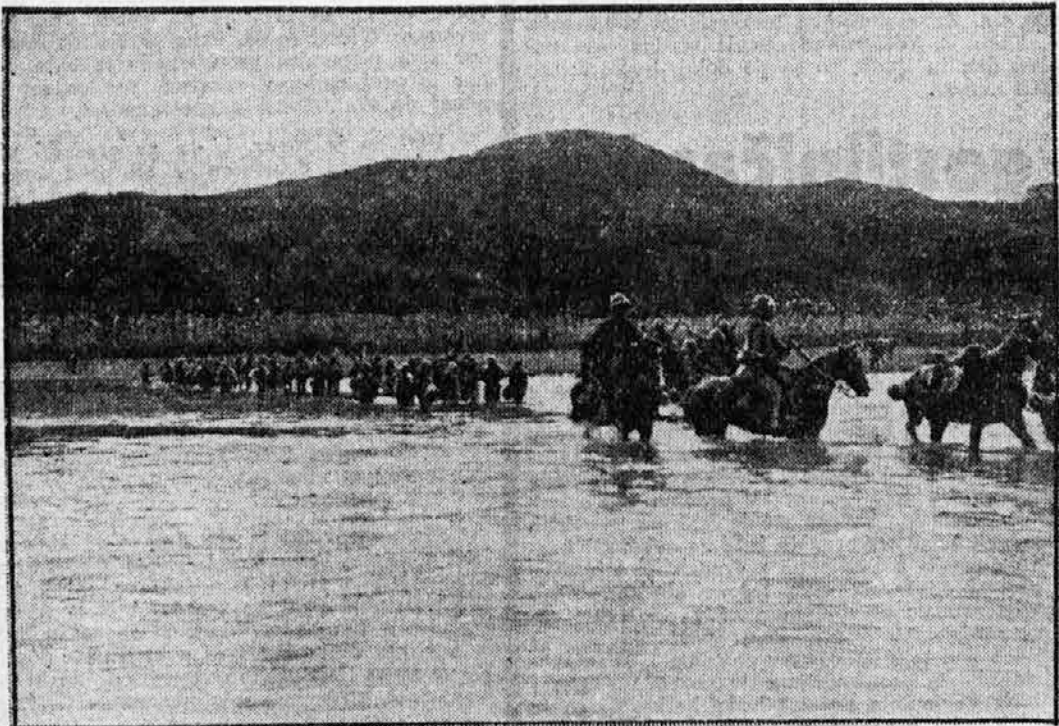
Drugi programi

Petek, 15. okt.: Belgrad 1.: 20. Zagreb, 20.30 Igra, 21. Narodne pesmi — Belgrad 11.: 7.15, 13.15, 19.15 in 23.15 Glasbeni program, 13.45 Jugoslovanska Madera (dr. Ljubo Perkovič) — Zagreb: 20. Kolaričeve skladbe, 20.30 Klavir, 21. Odlomki iz operete »Pri treh mladencih« — Budimpešta, 19. Madžarske narodne — 20. terarni večer, 22. Plošče, 23.05 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Violončelo, 21. Igra, 22.15 Orgle — Rim-Bari: 21. Igra, nato plesna glasba — Praga: 20.15 Igra, 20.55 Orkestralni koncert — Varšava: 20. Pester koncert, 21. Poljska glasba — Berlin-Köln-Frankfurt-Stuttgart-Monako: 20. Koncert združenih radijskih orkestror — Köln: 20. Orkestralni koncert — Hamburg: 19.30 Berlinski filharmonični orkestral — Vratistava: 19.19 Gled. orkestral — Ljpsko: 20.10 Komorni koncert

»Sama si kriva, mami, zakaj si na vsak način hotela obiskati svoje sorodnike!«

bi mu zgorelo tudi krampovo toporišče, drugega krampa ni imel; orodja, da bi si napravil toporišče, tudi ne, zato je vse skupaj pustil in odšel v prijaznejše kraje. Na njegovo mesto pa je prišel nekdo drug in prav pod zamrznjenim krampom in v okolici nakopal za milijon dolarjev zlata. Kdo se ne bi jezil nad tako smolo in kaj vse bi človek lahko dosegel z večjo vztrajnostjo in potrpežljivostjo!

Velike povodnji zadnjih dni so na severnem kitajskem bojišču onemogočile vsako večjo vojno operacijo

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

Do njega je čutila silno hvaležnost in spoštovanje, toda šele zdaj, ko je spoznala Perryja, je vedela, kaj je ljubezen.

Na vse to je morala misliti tudi zdaj, ko se je z očetom vozila proti guvernerjevi palači. Vsako jutro je po navadi spremljala očeta v urad, potem pa se je peš vračala domov. Šla je čez veliki park, ki je obdajal guvernerjevo palačo, potem pa dalje po drevoredu, ki je držal do angleških vil.

Med vožnjo je sedela poleg svojega očeta, zastavnega, osivelega častnika z izrazitim obrazom in ostrim pogledom. Pri tem je morala misliti na sporočilo, ki ga je sinoči dobila od Perryja, naj ga čaka na koncu velikega drevoreda. Po ulicah so hodile domačinke in nosile na glavah vrče z vodo.

Morda ji bo danes govoril o svojih čustvih...? A kaj naj mu odgovori ona? Ali naj mu prizna, da ga ima tudi ona rada? Ali bi to ne bilo izdajstvo do Geoffreyja, ki ji je tako zaupal? Ali naj ga zavrne in spomni na to, da je zaročena z njegovim bratom...? Potem bo vsega konec... Njena sreča bo pokopana za vedno...

Morda je pa Perry našel kako rešitev...?

Polkovnik Campbell ni niti opazil, kako zamišljeno molči hčerka. Vedel je, da je srečna in zadovoljna in ni izpraševal o njenih čustvih. Človek kakor on, ki je vse svoje življenje postavljaval vsako stvar na pravo mesto, ni niti v sanjah mogel misliti, da bi bila Elizabeta nesrečna.

Kočija se je ustavila pred guvernerjevo palačo, veliko, belo stavbo, ki je bila zgrajena v angleškem kolonialnem slogu, iz belega marmorja. V podrobnejši je stavbenik posnel razkošje indijske stavbe, zlasti pri vratih in oknih.

Vojak, ki je sedel poleg kočijaža, je skočil s svojega mesta, da bi odprl vrata pri kočiji.

»Na svidenje, oče,« je dejala Elizabeta, ko je oče stopil

z voza. »Ne hodi nocoj prepozno domov. Ne pozabi, da je ples pri guvernerju.«

Polkovnik Campbell se je nagnil k hčerki in jo poljubil na čelo:

»Ne skrbi draga moja, prišel bom o pravem času. Na svidenje!«

Voz se je obrnil.

Srce ji je tako močno bilo, ko je voz peljal po drevoredu. Samo še nekaj minut, pa se bo dobila v Perryjem, potem... pa bo vedela vse! Vedela je, da se bo danes nekaj odločilo.

Elizabeta je stopila iz kočije in naročila kočijažu, naj se vrne domov, potem pa je šla proti dogovorjenemu mestu.

Perry Vickers je že čakal tam, naslonjen na debelo drevo.

Bil je zelo podoben svojemu bratu, samo da se mu je takoj videlo, da je mlajši. Dve leti težke in odgovorne službe sta Geoffreyja naredili še starejšega, tako da bi bil Perry poleg njega videti vsaj za pet let mlajši. Perry je bil visok, imel je črne lase kakor brat, toda obraz mu je bil dosti nežnejši, izraz na njem dosti blažji kakor pri Geoffreyju.

Elza je komaj mogla obvladati svoje razburjenje, ko je zagledala Perryja, ki je bil danes dosti bolj blede kakor navadno. Ko jo je zagledal, ji je pomolil obe roki v pozdrav.

»Elza, tako sem vam hvaležen, da ste prišli!« je vzkliknil z razburjenim glasom. »Ze sem se bal, da ne boste mogli priti ali pa, da se služabniku ni posrečilo, da bi vam izročil pismo!«

Elza je poskušala govoriti čisto mirno, toda glas se ji je vendar tresel, ko ga je vprašala:

»A kaj se je zgodilo? Pišete mi, da gre za zelo važn stvar?«

»Danes pride moj brat v Kalkuto.«

»Kako ste to izvedeli?«

»Sinoči so govorili o tem v generalnem štabu... Zdaj boste razumeli, zakaj sem hotel brezpogojno govoriti z vami.«

Elza je vsa zmedena gledala v tla. Nazadnje je zašepetala:

»Danes pride Geoffrey...«

Foto Warner Bros

Po ulicah so hodile domačinke z vrči na glavah.